

свобод і законних інтересів людини. Правоохоронні органи повинні гарантувати громадянам України та всім, хто перебуває на її території тимчасово, забезпечення відповідних умов реалізації їх прав і свобод. Держава має гарантувати основні права, свободи людини, відповідно до чинного законодавства та ратифікованих міжнародно-правових актів, що означає забезпечувати належні умови для користування ними, а також захищати їх від правопорушень. Правоохоронні ж органи, зі свого боку, повинні виконувати свої завдання неупереджено, у точній відповідності до закону.

Враховуючи викладене, можемо дійти висновку, що правоохоронні органи відіграють одну з найважливіших ролей, адже вони вирішують широке коло завдань, пов'язаних із захистом прав, свобод і законних інтересів громадян, які регламентовані не тільки у вітчизняному законодавстві, а й в міжнародно-правових актах.

1. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23 грудня 1993 року № 3781-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*, 1994, № 11, ст. 50.

2. Загальна теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. Харків : Право, 2009. 584 с.

**Людмила РИБАЛЬЧЕНКО**  
доцент кафедри економічної  
та інформаційної безпеки  
Дніпропетровського державного  
університету внутрішніх справ  
(м. Дніпро, Україна),  
кандидат економічних наук, доцент

### **ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СФЕРІ ПРАЦІ**

Актуальним питанням сьогодення є гендерна рівність. Розглядаючи сутність цього питання, необхідно зазначити, що гендерна рівність має рівний правовий статус як для жінок, так і для чоловіків, кожен з них має рівні можливості для участі у всіх сферах життєдіяльності суспільства.

Правова рівність є одним із основних принципів правового регулювання, яке характеризує основні параметри функціонування демократичного суспільства. Принцип рівності прав і можливостей працівників є важливим принципом трудового права, який встановлює рівні обсяги трудових прав для всіх працівників, які перебувають в однаковому правовому становищі.

Були часи, коли роботодавці в оголошенні про вакансії на підприємствах вказували на певні вимоги до статі працівників та їхнього віку. Сьогодні така ситуація є дискримінацією під час прийому на роботу. Відповідно до чинного законодавства подібні дії роботодавців підлягають відповідальності.

Згідно з Конституцією України усі громадяни мають рівні права і свободи, у тому числі і на працю. Рівність прав жінок та чоловіків стосується і під час надання винагороди за результатами праці, встановлення відповідних пільг, надання соціального забезпечення, матеріальної винагороди та інше.

У Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» гарантується дотримання гендерної рівності і в соціально-економічній сфері, при працевлаштуванні, просуванні у кар'єрі, підвищенні кваліфікації, стажуванні, одержанні винагороди за працю, а також зайнятті підприємницькою діяльністю [1].

У Загальній декларації прав людини зазначено, що кожна працююча людина має право на справедливі та сприятливі умови праці, рівну оплату за рівну працю тощо. Заборона дискримінації у трудових відносинах закріплена у багатьох конвенціях і рекомендаціях Міжнародної організації праці.

Гендерна рівність передбачає рівні права для жінок і чоловіків, дівчат і хлопців, а також їхню однакову значущість, можливості, обов'язки та участь у всіх сферах суспільного й особистого життя. Так само вона означає рівний доступ жінок і чоловіків до

ресурсів та розподіл цих ресурсів між ними.

«Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки» є основним документом щодо подолання гендерної нерівності і дискримінації у всіх її виявах. Важливим у цій стратегії є «подолання постійних гендерних прогалів у сфері зайнятості, оплати праці, бідності» [2]. Економічна незалежність та розширення прав і можливостей жінок є передумовою для забезпечення гендерної рівності та рівноправних і стійких суспільств.

У відповідності зі ст. 6 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» зазначено принцип про недопущення дискримінації в нашій державі. Тобто усі громадяни мають рівні права і свободи.

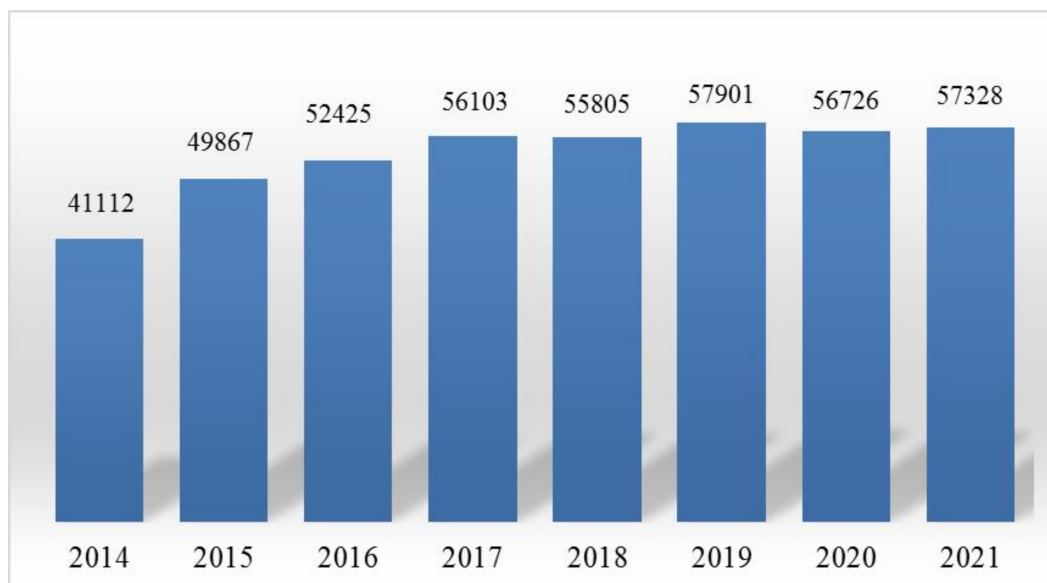
За ст. 21 Конституції України усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними.

Незважаючи на те що прогрес помітний, до реального досягнення рівноправ'я жінок та чоловіків на практиці ще далеко.

Метою гендерної рівності є виконання рішень Ради Європи (Парламентська асамблея, Конгрес місцевих та регіональних влад, Європейський суд з прав людини), консультативних органів та органів контролю, а також політики відбору та наймання персоналу мають підтримувати нову стратегію гендерної рівності та активно сприяти досягненню її мети та стратегічних цілей. Усім цим сторонам пропонують виявляти ініціативи в межах своїх відповідних мандатів та ресурсів.

Останніми роками забезпечується гендерна рівність у Збройних Силах України. Жінок-військовослужбців в Україні починають сприймати як рідкісний феномен, який прагне втрутитися у чоловічу сферу, які добровільно опановують обраний фах та включаються в активну професійну реалізацію.

У 2014-2021 рр. кількість жінок у Збройних Силах України [3] зростає із 41112 до 57328 осіб (рис. 1).



*Рис. 1. Кількість жінок у ЗСУ у 2014-2021 рр.*

В українській армії відбулися суттєві зміни, які стосуються жінок. Було створено посади для жінок-військовослужбовців – рядового, старшинського, сержантського, а також офіцерського складу. Тепер дівчата та жінки навчаються на спеціальностях та обіймають усе більше посад, які зовсім недавно були виключно чоловічими. На сьогодні кількість жінок, які перебувають на командних посадах, така: командирів взводів — 109, рот (батарей) – 12, начальників відділення (групи, служби) – 714, начальників відділів – 75, заступників начальників управлінь – 10, начальників управлінь – 5. Незабаром жінки зможуть претендувати на генеральські посади і звання.

Для військовослужбовців-жінок створюються відповідні умови в органах військового управління. За статистикою, кожний 20-й український миротворець – жінка.

У 2020 році загальна кількість жінок у ЗСУ становила 56726 осіб. У 2014-2020 рр. 13500 жінок отримали статус учасника бойових дій, 1632 жінки отримали державні нагороди. Офіцерок, які обіймають командні посади, налічується 925 особи. Кількість жінок, які взяли участь у міжнародних операціях з підтримки миру та безпеки у 2020 році, становила 11 осіб.

Фахівці визнають, що Міністерство оборони – єдине відомство, яке повністю взяло на себе виконання цілей партнерства із НАТО в гендерних аспектах військової служби. Створено якісний алгоритм, який охоплює всі аспекти, що відповідають згаданому національному плану. Передусім це забезпечення жінкам перспективи кар'єрного зростання відповідно до рівня освіти, досвіду і результатів службової діяльності.

Дослідження, які проведено урядом Швейцарії у партнерстві з ПРООН в Україні, показують, що у 2021 році, порівняно із 2018-2020 рр., свідчать про те, що загальна частка жінок на керівних посадах в Україні зросла до 40,5 %. Хоча цей показник і далекий від ідеального, проте він значно вищий, ніж середньосвітовий – 29 % – і вищий, ніж середній показник ЄС, де частка компаній з жінками на керівних посадах становить 35 %.

З огляду на чинне законодавство, в ЗСУ та інших військових формуваннях існує «особливе» ставлення до жінок, яке перешкоджає розвитку їхньої військової кар'єри, а також обмежує чоловіків у доступі до певних соціальних гарантій. Стрімке збільшення чисельності жінок в армії спонукає до вжиття системних заходів для врегулювання ситуації.

Питання встановлення та дотримання рівних прав і можливостей для чоловіків і жінок у Збройних Силах України та інших військових формуваннях є особливо актуальним, з огляду на те що чисельність жінок в армії постійно зростає.

Отже, гендерна політика не самодостатня. Вона потребує поєднання з соціальною й іншими видами політики. Але гендерна політика може претендувати на своє оригінальне буття, оскільки в ній є інтерес суб'єктів – чоловіка й жінки, спрямований на її реалізацію. Вважається, що на законодавчому рівні можна прийняти права чоловіків та жінок військовослужбовців, такими, що є рівними у доступі до офіцерських посад, несення служби в добових нарядах як у сфері медичного забезпечення, соціального захисту та ін.

1. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України №2866-IV. URL : / <https://www.president.gov.ua/documents/2866-iv-3177>.

2. Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки. URL : [https://dsa.court.gov.ua/userfile/s/media/new\\_folder\\_for\\_uploads/dsa/strat\\_coe.pdf](https://dsa.court.gov.ua/userfile/s/media/new_folder_for_uploads/dsa/strat_coe.pdf).

3. Склад збройних сил України. URL : <https://www.mil.gov.ua/ministry/sklad-zbrojnih-sil-ukraini/>.

**Андрій САМОТУГА**

доцент кафедри  
загальноправових дисциплін  
Дніпропетровського державного  
університету внутрішніх справ  
(м. Дніпро, Україна),  
кандидат юридичних наук, доцент

## **РАДА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ**

Одним із засобів забезпечення національної безпеки України, складовою якої є інформаційна безпека, є проведення комплексної державної інформаційної політики. Зазначене положення знайшло своє втілення у відповідному законодавстві.

Так, Законом України «Про національну безпеку» визначено, що державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, кібербезпеки України тощо [1].

Законом України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» серед засад внутрішньої політики в гуманітарній сфері передбачено, зокрема, створення суспільного мовлення та надання державної підтримки національному інформаційному продукту, здійснення заходів щодо захисту національного інформаційного простору [2]. Закон